

Леоніду Смольському – 80!

Йому довелося і місяцями жити в лікарні, і пішки водити півтори сотні студентів з Вінниці до Калинівки

Двадцять першого вересня відсвяткував свій ювілей один із найстарших співробітників Вінницького національного медичного університету – заступник декана лікувального факультету №1, Леонід Павлович Смольський.

- У нашому роду абсолютно всі були трудоголіками. У батька в родині було п'ятеро хлопців. Ви розумієте, що таке п'ятеро хлопців у селі? Це ж усі робітники. І ось усі п'ятеро отримали освіту. І все завдяки бабусі, яка була зовсім неграмотна. Батько учився у духовній семінарії. Але після революції пішов працювати вчителем, - розповідає ювіляр.

Один із батькових братів, Савелій Григорович, був хірургом-ортопедом у Сумській області і навіть дослужився до посади фахівця обласного рівня. Саме він став взірцем для мами Леоніда Павловича. Сама вона мала лише три класи освіти, але мріяла, аби її син теж став лікарем.

- У неї була така політика: не будеш вчитися – будеш волам хвості крутити, - згадує Леонід Павлович.

Сам він, приблизно до 9 класу, мріяв стати водієм. Каже, це була ідея-фікс. Але потім стався перелам у свідомості, і після закінчення школи Леонід Павлович почав готуватися до вступу до медичного інституту.

- У школі я був хорошистом. Математику терпіти не міг, а гуманітарні дисципліни мені дуже подобалися: географія, література... навіть астрономія, - згадує Леонід Павлович.

Тож після закінчення школи він засів за підручники.

- Жили ми у Хмельницькій області, у містечку Стара Синява, це райцентр. У нашому обійсті був сарай, а у сараї – сіно на горіщі. І на тому горіщі я цілий місяць зубарив усі предмети, які потрібно було здавати.

У 1954 році Леонід Павлович вступив до Вінницького медичного інституту. Дістатися місця навчання на той час було проблематично. Основним транспортом були попутні вантажівки. Тож якщо брали в кабінку – можна було вважати, що

пошастило. Бо доводилося і в кузові їхати, у тому числі - й взимку.

- На першому курсі я платив за навчання (на той час в СРСР вища освіта була платна – ред.). Тоді це коштувало 300 карбованців за рік, а стипендія була 220, підвищена – на 30 карбованців більша. А потім платне навчання скасували, - розповідає Леонід Павлович.

Навчання йому дуже подобалося. Велося воно російською мовою, і всі підручники були російськомовні.

- Особливо цікаво було вчитися, коли на III курсі ми перейшли на вивчення клінічних дисциплін. Лектори були непересічні люди: професор Борис Шкляр читав факультетську терапію, професор Милімовка - проптерапію. З хірургів пам'ятаю професора Грабченка. Із клініцистів – невропатолога, професора Альперовича, шкірно-венеричні хвороби викладав професор Левін, - згадує Леонід Павлович.

А деканом на той час був завкафедрою судової медицини професор Василь Павлович Ціпковський. Для студентів він був зразком керівника: вимогливий, доброзичливий, суворий, не терпів брехні.

Тогочасні клінічні лекції мали одну особливість: на них були присутні хворі.

- Нам було дуже до вподоби, що хворого допомагав демонструвати молодий асистент чи молодий доцент. І ми, як губка, всмоктували манеру розмови професора і з цим асистентом, і з хворим. Це була прекрасна школа, - розповідає Леонід Павлович.

Починаючи із першого курсу він був старостою групи.

Залишили по собі яскраві спогади і щорічні поїздки студентів на сільгоспроботи.

Саме там ставало видно, хто є хто. Хлопці там придивлялися до дівчат, а дівчата – до хлопців, - згадує Леонід Павлович.

Інститут він закінчив із червоним дипломом. Каже, випускні іспити для нього особливої складності не представляли.

Запам'ятався іспит із терапії, який я складав професору Шкляру. І він відзначив мій виступ. У мене були питання про захворювання наднирників – і йому дуже сподобалася відповідь, - розповідає Леонід Павлович.

Він хотів бути хірургом, тож при розподілі сказав: куди направите – туди поїду. І направили його, вже одруженого на однокласницю, у Сумську область, у Глинську районну лікарню.

Ця подія як раз припала на роки хрущовської реформи. Коли почали ліквідувати деякі райони, у тому числі - і Глинський. Лікарню не закрили. Але оскільки населений пункт втратив статус райцентру, всі більш-менш кваліфіковані фахівці повийжджали звідти. Так само оголилася і райлікарня.

Хірурги виїхали, і відділення на 40 ліжок залишилося без хірурга.

Хірургом був я, одразу після випуску. Інтернатури тоді не було: закінчив інститут – ідеш працюєш. Операційна на ходу, висококваліфіковані операційні сестри – і зелений, 24-річний, я. Дружина була невропатологом, їй простіше. А як мені працювати? – згадує Леонід Павлович.

У такій ситуації не залишалося нічого іншого, окрім як йти до головного лікаря із проханням влаштувати практику.

І Леоніда Павловича мобілізували по лінії військкомату на підготовку до роменської лікарні до Іоакіміса.

- Поселили у хірургічному відділенні, у старому непрацюючому рентгенкабінеті. Поставили на харчування при лікарняній їдальні. І я був у тій лікарні цілодобово. У Ромнах на той час була непогано розвинена промисловість, на виробництві ставалось багато травм, а ми брали участь у їхньому лікуванні. Це було щось на кшталт інтернатури, - розповідає Леонід Павлович.

«Курс молодого бійця» тривав чотири місяці, після чого у Леоніда Павловича у військовому квитку залишився запис про спеціалізацію: «хірург».

Головний лікап сказав мені: «З тебе буде толк, але

ти поїдеш у свою Вінницю», - згадує Леонід Павлович. Так, власне, пізніше і сталося.

А поки на молодого фахівця чекала перша операція, яку і досі згадує у деталях. Це була операція з приводу позаматкової вагітності.

- Гінеколога у лікарні, куди мене направили, спочатку теж не було. Але поки я проходив курси, вона з'явилась. Це була жінка, яка відсиділа у тюрмі. Вона оперувала дружину якогось районного боса, і та померла. І ось цій лікарці дали 15 років за лікарську помилку. У тюрмі вона працювала акушером-гінекологом. І ось виник такий симбіоз: 24-річний хірург і маститий акушер-гінеколог. Але вона мені сказала: «Я тобі буду допомагати, але оперувати не буду». І ось я прооперував цю позаматкову вагітність у 17-річної дівчини... А потім доводилося оперувати апендицити, грижі, рани...», - згадує Леонід Павлович.

Приблизно через півтора роки він перевівся на Вінниччину, де недовго працював у поліклініці на хімкомбінаті, працював у Старій Синяві зав. медпунктом цукрового заводу.

А потім на кафедру анатомії у Вінницькому медінституті шукали співробітника, і мене взяв до себе професор Володимир Григорович Український. А посприяв цьому доцент, який працював у нас на кафедрі, майбутній ректор, Василь Антонович Корнійчук. Так мене взяли асистентом кафедри - через два роки після закінчення університету, - розповідає Леонід Павлович про своє повернення до Вінниці.

Професор Український займався вивченням порівняльної анатомії. Він і обрав для Леоніда Павловича тему дисертації, яка стосувалась особливостей порівняльно-анатомічної будови м'язів нижньої кінцівки залежно від класів тварин, віку та способу руху. Приблизно у той же час Леоніда Павловича залучили до роботи в інститутському агітпункті, зоною діяльності якого був мікрорайон Слов'янка. Разом із Леонідом Павловичем у цій

самій агітбригаді працювала і Тамара Тимофіївна Постоловська, майбутній декан стоматологічного факультету.

- Тоді дуже доводилося слідкувати за тим, як ти говориш. Бо я був молодим, а на лекції приходили люди різного віку. І я зрозумів, що говорити потрібно аргументовано, щоб був фактаж, який би сприймався людьми, - каже Леонід Павлович.

Ще трохи пізніше він увійшов до складу редколегії «Молодого медика», редактором якої на той час був доцент кафедри нервних хвороб Пішель.

Але головно була викладацька робота.

- Професор Український вимагав чіткості у проведенні занять та гарного унаочнення. З цим проблем не було: трупного матеріалу було достатньо. Студенти вчилися препарувати – і разом із ними препарували викладачі. Мені особливо подобалося готувати корозійні препарати. Ось, наприклад, печінка. У печінці – різні системи судин. У них наливають спеціальну речовину, яка застигає. Потім орган занурюють у кислоту, яка руйнує тканини, і залишається те, що ви наповнили, тобто зліпок цих систем. А якщо ці системи налити різними кольорами – дуже красиво виходить, - розповідає Леонід Павлович.

А ще в ті часи в медінституті була дуже добре розвинена робота з цивільної оборони. Виш мав своє управління цивільної обо-

рони. Передбачалося, що в разі виникнення загрози виш потрібно буде вивести у Калинівку (райцентр у 30 км від Вінниці – ред.).

І ось мені телефонують додому вночі і кажуть: збирайся, поведеш групу студентів, 150 чоловік, по маршруту евакуації. Вручили маршрут і сказали: веди. І ось ідемо ми вночі вздовж правого берега Південного Бугу. Деякі студенти почали на марші бузити. Я зупиняю колону і кажу, що знімаю з маршруту цих людей і що вони поїдуть на підводі, яка за нами їхала. До пункту призначення ми дійшли на півтори години раніше, ніж було заплановано. У Калинівці нас вітав ректор, Василь Данилович Білик, - згадує Леонід Павлович. – Після цього мені запропонували стати заступником декана педіатричного факультету. Я кажу: а чи я впораюся? Мені кажуть: впораєтесь, у вас вже є досвід. А деканом був акушер-гінеколог, Іван Прокопович Гуменюк, дуже добра людина.

У 1961 році, коли у ВНМУ почали підготовку іноземних громадян, було організовано деканат іноземних студентів, який очолював доцент кафедри патанатомії Козлов. Але він підписав контракт і поїхав працювати за кордон. І тоді Василь Данилович Білик викликав мене і сказав: підеш деканом на іноземний факультет.

А потім я поїхав на десять місяців до Москви вивчати французьку мову: передбачалося, що поїду до Алжи-

Легендою університету, душею колективу - так називають колеги та студенти викладача від Бога Леоніда Павловича Смольського, доцента кафедри анатомії людини, заступника декана медичного факультету №1.

На Вінниччині, в усіх областях України, в багатьох країнах ближнього та далекого зарубіжжя працюють тисячі лікарів, які пройшли школи Леоніда Павловича за більш ніж 55 років його роботи у Вінницькому медичному університеті.

Усе трудове життя ювіляра пов'язане із Вінницьким медичним, який він закінчив в 1960 році, де пройшов шлях від асистента до доцента, декана по роботі з іноземними студентами основник факультетів. Останні 25 років працює заступником декана медичного факультету №1, виконує чимало громадських обов'язків: фактично, є помічником, «правою рукою» ректора ВНМУ, академіка НАМН України, професора Василя Максимовича Мороза, виконуючи обов'язки секретаря ради ректорів Вінницького вузівського регіону, опікується газетою «Молодий медик» при останніх п'яти ректорах нашого вузу, відповідає за численні виставки студентських робіт, котрі проходять в університеті.

В 2003 році Леоніду Павловичу Смольському було присвоєно Звання «Заслужений працівник освіти України».

Завжди енергійний, відвертий і щирий, Леонід Павлович достеменно знає все, що діється в університеті, зранку до вечора пропадає на роботі. Тому найвідповідальніші завдання ректор доручає саме Смольському, бо він ніколи не підведе. Студенти та викладачі не просто поважають, а люблять Леоніда Павловича за його скромність, порядність, компетентність, за те, що завжди дасть мудру пораду, ніколи не полишить в біді. На таких, як Леонід Павлович, тримається авторитет університету.

Працюючи на кафедрі анатомії людини ВНМУ ім. М.І. Пирогова, Леонід Павлович освоїв всі методи препарування, виготовлення корозійних препаратів внутрішніх органів. В 2002 році, Смольським у співавторстві з професором Шапаренком, був виданий підручник «Анатомія людини», яким користуються всі студенти-медики України.

Колектив кафедри анатомії людини ВНМУ імені М.І. Пирогова щиро вітає Леоніда Павловича зі славним ювілеєм та бажає йому міцного здоров'я, наснаги та плідної праці ще багато років.

Колектив кафедри анатомії людини

ру замінити наших викладачів, але необхідність у цьому відпала. І приблизно рік у мене була перерва від різних деканатських справ. Після повернення до Москви мене призначили заступником декана медичного факультету №1. Так до цього часу я працюю, - каже Леонід Павлович.

І із вдячністю згадує свою роботу із нині вже покійним деканом факультету Петром Кузьмичем Загнибородою, називаючи його взірцем декана, який усього себе віддавав цій роботі. А ще – заступника декана Юхима Марковича Лучанського, якого називає своїм вчителем:

- З ним ми часто прогулювалися у полі психіатричної лікарні ім. Ющенка, де зараз мікрорайон «Поділля». І ось які він дав мені уроки: «Якщо ти хочеш, щоб люди тебе розуміли і відповідали на твою роботу, на твої питання, треба бути такою людиною, яка може робити добро. Тим більше, що

ти працюєш зі студентами. Вони дуже категоричні у своїх судженнях: у них або поганий, або хороший. Якщо ти хочеш, щоб до тебе люди добре ставилися, ти повинен добре ставитися до них. Ти повинен бути об'єктивним і не повинен відмахуватися, коли до тебе приходять студент зі своїми проблемами. Не перенаправляй його кудись, а зроби для нього те, що ти можеш зробити. Адже, студенти дуже ранимі, особливо, першокурсники».

Цими принципами Леонід Павлович керується і досі. Студенти, колеги та керівництво вишу надзвичайно вдячні Леоніду Павловичу за його доброту, людяність, працелюбність та повагу до оточуючих.

Тож побажаємо шановному Леоніду Павловичу здоров'я, наснаги на довгі-довгі роки та здійснення усіх бажань!

Із ювіляром спілкувалась Катерина Баркалова